

יומא י

שאלה : ופרסאי מנא לן דמיפת קאתו?

תשובה : דכתיב **כני יפת אחר ומאד ומדי ויון ותבל ופסג ותירס**.

גרממיא	אחר
קנדיא	מאד
מקדוניה	מדי
יון	יון
בית אונייקי	תופל
מוסיא	פסג
פליגי בה רבי סימאי ורבנן, ואמרי לה רבי סימון ורבנן	תירס
חד אמר : זו בית תרייקי וחד אמר : זו פרס תני רב יוסף : תירס זו פרס	

עוד על שמות בספר בראשית : **סמתה וכצמה וסבתכא**, תני רב יוסף : **סקיסתן גוייתא, וסקיסתן ברייתא**. בין חדא לחדא מאה פרסי, והיקפה אלפא פרסי.
עוד על שמות בספר בראשית : **ותהי ראשית ממלכתו בבל וארק ואכד וכלנא**. מן הארץ **ההיא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחבת ציר ואת כלת**. ואת רסן בין נינוה ובין כלח היא הציר החדאה

בבל	בבל
אורכות	ארק
בשכר	אכד
נופר נינפי	כלנא
סילק	אשור
נינוה	נינוה
פרת דמישן	רחובות ציר
פרת דבורסיף	כלח
אקטיספון	רסן

שאלה על הפסוק : **היא הציר החדאה** - איני יודע אם נינוה העיר הגדולה, אם רסן העיר הגדולה.

תשובה : כשהוא אומר **ונינוה היתה ציר חדאה לאלהים מהלך שלשת ימים** - הוי אומר : נינוה היא העיר הגדולה.

עוד דרשות על שמות : **ויט אחימן עי ותלמי ולידי הצנן**. תנא :

מיומן שבאחים	אחימן
שמשים את הארץ כשחיתות	עי
שמשים את הארץ תלמים תלמים	תלמי
אחימן בנה ענת, ששי בנה אלוש, תלמי בנה תלבוש	
שמעניקין החמה בקומתן	לידי הצנן

מי ינצח את מי ? רומי או פרס ?

תשובה 1 : אמר רבי יהושע בן לוי אמר רבי : עתידה רומי שתפול ביד פרס, שנאמר **לכן שמו צרת ה' ארץ יצרף אף אדום ומחשבותיו ארץ חפא אף יושבי תימן אט לא יסחבוט צעירי הצאן אט לא יושט עליהם נוהם,**

קושי : מתקיף לה רבה בר עולא : מאי משמע דהאי צעירי הצאן פרס הוא - דכתיב **האף ארץ ראת בצל הקניס מלכי מדי ופרס**. ואימא יון, דכתיב **והצביר הסציר מלך יון!**
תירוץ : כי סליק רב חביבא בר סורמקי אמרה קמיה דההוא מרבנן, אמר ליה : מאן דלא ידע פרושי קראי מותיב תיובתא לרבי? מאי **צעירי הצאן** - זוטרא דאחוהי, דתני רב יוסף : **תירס זה פרס**.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

סיבה אחרת: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משום רבי יהודה ברבי אלעאי: עתידה רומי שתפול ביד פרס. קל וחומר; ומה מקדש ראשון שבנאוהו בני שם והחריבוהו כשדיים - נפלו כשדיים ביד פרסיים, מקדש שני שבנאוהו פרסיים והחריבוהו רומיים - אינו דין שיפלו רומיים ביד פרסיים?

תשובה 2 (דעה אחרת): אמר רב: עתידה פרס שתפול ביד רומי.

קושי: אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב: בנויי ביד סתורי?

תירוץ: אמר להו אין, גזירת מלך היא.

נוסח אחר לתירוץ: איכא דאמרי, אמר להו: אינהו נמי הא קא סתרי בי כנישתא.

חיזוק מברייטא: תניא נמי הכי: **עתידה פרס שתפול ביד רומי. חדא - דסתרי בי כנישתא,**

ועוד: גזירת מלך הוא שיפלו בונין ביד סותרין.

עוד אמירה של רב בנושא: דאמר רב יהודה אמר רב: אין בן דוד בא עד שתפשוט מלכות רומי הרשעה בכל העולם כולו תשעה חדשים שנאמר לכן יתנם עד עת יולדה ילדה ויתר אחיו ישובון על בני ישראל.

תנו רבנן: **כל הלשכות שהיו במקדש לא היו להן מזוזה, חוץ מלשכת פרהדרין שהיה בה בית דירה לכהן גדול. אמר רבי יהודה: והלא כמה לשכות היו במקדש שהיה להן בית דירה, ולא היה להן מזוזה. אלא, לשכת פרהדרין גזירה היתה.**

שאלה על הברייטא: מאי טעמא דרבי יהודה?

תירוץ 1: אמר רבה: קסבר רבי יהודה כל בית שאינו עשוי לימות החמה ולימות הגשמים - אינו בית.

קושי: איתיביה אביי: והכתיב **והכיתו בית חורף על בית הקיץ!**

תירוץ: אמר ליה: **בית חורף ובית קיץ - איקרי, בית סתמא - לא איקרי.**

עוד קושי: איתיביה אביי: **סוכת החג כחג, רבי יהודה מחייב וחכמים פוטרין.** ותני עלה:

רבי יהודה מחייב בעירוב ובמזוזה ובמעשר.

ניסיון לתרץ ודחייתו: וכי תימא: מדרבנן. בשלמא **עירוב ומזוזה** - איכא למימר מדרבנן, אלא מעשר מי איכא למימר מדרבנן? דילמא אתי לאפרושי מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב.

תירוץ: אלא אמר אביי: בשבעה - דכולי עלמא לא פליגי דמיחייבא, כי פליגי - בשאר ימות השנה. רבנן סברי: גזרינן שאר ימות השנה אטו שבעה, ורבי יהודה סבר: לא גזרינן.

קושי על התירוץ: אמר ליה רבא: והא סוכת החג כחג קתני!

תירוץ 2: אלא אמר רבא: בשאר ימות השנה - כולי עלמא לא פליגי דפטורה, כי פליגי - בשבעה. וסוכה טעמא לחוד, ולשכה טעמא לחוד.

- סוכה טעמא לחוד; רבי יהודה לטעמיה, דאמר: סוכה דירת קבע בעינן, ומיחייבא במזוזה. ורבנן לטעמייהו, דאמרי: סוכה דירת עראי בעינן, ולא מיחייבא במזוזה.
- ולשכה טעמא לחוד; רבנן סברי: דירה בעל כרחיה - שמה דירה, ורבי יהודה סבר: דירה בעל כרחיה - לא שמה דירה, ומדרבנן הוא דתקינו לה, שלא יאמרו כהן גדול חבוש בבית האסורין.

מזוזה בלשכת פרהדרין	רבי יהודה	חכמים
גזירה היתה (פוטר מדאורייתא)	בית דירה לכהן גדול (מחייב)	
סוכת החג כחג	מחייב	פוטרין
אביי - תירוץ: בשבעה - דכולי עלמא לא פליגי דמיחייבא, כי פליגי - בשאר ימות השנה.	לא גזרינן שאר ימות השנה אטו שבעה	גזרינן שאר ימות השנה אטו שבעה
רבא - תירוץ: בשאר ימות השנה - כולי עלמא לא פליגי דפטורה, כי פליגי - בשבעה.	סוכה - סוכה דירת קבע בעינן, ומיחייבא במזוזה.	סוכה - סוכה דירת עראי בעינן, ולא מיחייבא במזוזה.
	דירה בעל כרחיה - לא שמה דירה ומדרבנן הוא דתקינו לה, שלא יאמרו כהן גדול חבוש בבית האסורין.	דירה בעל כרחיה - שמה דירה

